

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Oktoober 2011

Nr: 34

Elektroniline kuukiri

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond üldkoosolek

Toimumise aeg: 09.11.2011 kell 11.00

Toimumise koht: Võrtsjärve Külustuskeskus, Jõesuu

Päevakavas:

- 2011.a. rakenduskava eelarve muutmine ja kinnitamine
- 2012.a. rakenduskava ülevaatamine ja kinnitamine
- Projektitaotluste IV vooru laekunud taotluste ülevaatamine ja kinnitamine

Võrtsjärve kalamehed pole nõus üksi angerjaasustamist kinni maksuma

Mittetulundusühing Võrtsjärve Kalanduspiirkond esitas riigikogule ettepaneku vähendada oluliselt kalurite makstavat osa noorangerjate asustamises.

Eesti kalurid ei ole oma Euroopa ametivendadega sugugi võrdses seisus, sest enamuse aastaid on siinsed kalurid kinni maksnud kõik noorangerjate asustamisega seotud kulud. Euroopas tasub suure osa asustamisega seotud kuludest Euroopa kalandusfond. Kalameeste õlule jääb keskmiselt vaid 25 - 50 protsenti, seisab pöördumises.

Analüüsid näitavad, et Eesti veekogudesse asustatavast klaasangerjast jääb kutseliste kalurite püünistesse sõltuvalt aastast kõigest 7 - 15 protsenti. Vähemalt 60 - 70 protsenti asustatud

klaasangerjast lahkub akvatooriumist suguküpseks saades. Osa kaladest püüavad välja ka harrastuskalastajad.

Angerjasaak sõltub suurel määral veeseisust ning ilmastikust. Kõrge veeseisuga aastatel vähenevad saagid mitmeid kordi. Seetõttu jäävad kalurid

kehvematel aastatel püügiõiguse tasu maksmisel hätta.

Mittetulundusühing teeb riigikogule ettepaneku muuta keskkonnatasude seadust nii, et kutseliste kalurite osalus asustamise maksumusest võiks jääda vahemikku 25 - 33,3 protsenti.

Lisaks sellele leiavad kalurid, et Võrtsjärvel tuleks vähendada mõrdade arvu 324-lt 280-le ehk 15 protsenti.

Allikas: [Tartu Postimees](#)
10.10.2011

Kalurid loodavad riigilt suuremat tuge

Kui Võrtsjärve kalur Leo Aasa läinud kolmapäeval järvest viis mõrda välja tõmbas, leidis ta neist kokku kolm angerjat. Alamõõdulise kala piiri vaid paari sentimeetriga ületanud angerjad kaalusid igaüks 300 grammi ümber.

Kuigi tänavu kujuneb Aasa hooaja kogusaak mullusega võrreldes umbes sama suur, kuni 300 kilo, on tendents ilmne: kõrgelt hinnatud usjat kala, mis aitab riigile ära maksta enam kui 300-eurose püügiõiguse tasu mõrra pealt, jääb aina vähemaks.

Võrtsjärve loodenurgas Valma külas elav Aasa rehkendab, et kokku võib tal tänavuseks saagiks kujuneda 300 kilo angerjat, veerandsada aastat tagasi sai ta oma 15 mõrraga poolteisetonniseid saake. Aasa külanaaber Eero Kullas väidab, et tema väljapüük on selle ajaga kukkunud üle kümne korra.

«Arvata on, et angerjamajandus hääbub, sest tasuvus kaob,» tõdeb Kullas. «Riik peaks otsustama, kas selle säilitamine on oluline ja kui on, siis hakkama igal aastal angerjate taastasustamist rohkem toetama.»

Kulukoorem teistpidi

Võrtsjärve kalurid tahavad, et nende panus angerjate siseveekogudesse asustamisel väheneks ning riik maksaks kinni vähemalt kaks kolmandikku iga-aastasest mitme miljoni kroonisest asustuskulust. Esimest korda eraldas riik sel aastal ligi 64 000 eurot Euroopa Kalandusfondilt saadud raha, mille eest osteti ja lasti septembri lõpul Võrtsjärve ja Saadjärve ning Kuremaa, Kaiavere ja Vagula järve ligi 170 000 kümne kuni viieteistkümne sentimeetri pikkust ettekasvatatud angerjat. Umbes 90 protsenti neist asustati Võrtsjärve.

Kevadel kulutati aga kaks korda suurem summa 620 000 klaasangerja sissetoomiseks Inglismaalt. Selle raha olid maksnud kalurid püügiõiguse tasudena ise. Niisiis jaotub asustuskulu praegu vastupidi: kolmandiku katab riik euroabist ja kaks kolmandikku tuleb kalureilt.

Kutseliste kalurite hinnangul õnnestub neil välja püüda maksimaalselt 15 protsenti Võrtsjärve lastud angerjast. Osa angerjaid püüavad välja harrastajad Võrtsjärvest, aga ka Emajõest, Peipsist ja teistest veekogudest. Paljud väikesed angerjad lõpetavad elutee haugide kõhus, paljud lahkuvad Võrtsjärvest hiljemalt suguküpseks saades, et võtta ette tee Sargasso merre.

Kutselisi kalureid ühendav MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegi riigikogule ettepaneku muuta keskkonnatasude seadust, et kutseliste kalurite osalus angerjate asustamise kinnimaksimisel jääks vahemikku 25–33,3 protsenti. Lisaks leiavad kalurid, et Võrtsjärvel lubatud mõrdade piirarv tuleks langetada 324 pealt 280 peale.

Leo Aasa sõnul on ilmne, et vanamoodi edasi lastes ei saaks jääda Võrtsjärvele tegutsema 45 kutselist kalurit. Supp jääks liiga lahjaks ja paljud peaksid otsima endale muu tegevusala.

Aasa sõnul on kalurid ka veendunud, et õige oleks tuua Võrtsjärve ainult mõnesentimeetrist klaasangerjat, sest kasvanduses kiirelt suuremaks nuumatav kala jääb loodusliku toidu hankimisel esialgu hätta. Aasa arvates on täielik rumalus asustada farmiangerjaid sügisel.

Kes püüab, see maksu

Eero Kullas omakorda rõhutab, et angerja kui elatusvahendi allesjäämine eeldab ka sissetoodavate maimude koguse mitmekordistamist tasemele, kus see oli valdavalt aastail 1977–1989 ning hooti ka vahemikus 1993–2001.

Keskkonnaministeeriumi kalavarude osakonna juhataja Ain Soome ütles, et ministeerium on olnud kogu aeg seisukohal, et angerjate asustamise peavad maksma kinni eelkõige kasusaajad ehk kalurid, ega kavatse seda muuta.

«Vaevalt et angerjakilo Eesti maksumaksjale sellest odavamaks läheks, kui maksumaksja raha eest asustama hakata,» arutles Soome.

Angerjamõrra maks

- Vastavalt keskkonnatasude seadusele tuleb kutselistel kaluritel maksta iga angerjamõrra pealt tasu, mis lähtub varasemal aastail angerjate taastasustamiseks tehtud kulutustest ning väljapüütud kogustest mõrra kohta.
- Tänavu tuli Võrtsjärvel maksta ühe mõrra pealt 340,77 eurot, Saadjärvel 376,95, Kuremaa järvel 304,47, Kaiavere järvel 353,62 ning Vagula järvel 366,27 eurot. Järvede väljavooludele jõesuudmeisse pandud mõrdadelt tuli maksta 638 eurot.
- Kooskõlastusringil oleva valitsuse määruse eelnõu järgi on 2012. aasta mõrramaks Võrtsjärvel 372,04 eurot, Saadjärvel 414,03, Kuremaa järvel 335,74, Kaiavere järvel 404,52 ning Vagula järvel 414 eurot. (Allikas: keskkonnaministeerium)

Allikas: [Tartu Postimees](#)
18.10.2011

Ida-Soome kalandusrühm külastas Võrtsjärve piirkonda.

Juuni alguses korraldas MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond oma liikmetele õppereisi Soome kalanduspiirkondadesse. Meie grupi vastuvõtjateks Soomes olid ESKO (Etelä-Soome kalatalousryhma), Ida-Soome kalatalousryhm ja SEPRA (üks Soome 55-st Leader grupist). Reisi infot leiad [siit](#).

Nüüd oli Võrtsjärve piirkonnal võimalus võõrustada üht Soome kalandusrühma.

21.10 - 22.10 tegid vastuviidi Võrtsjärve kalanduspiirkonda Ida-Soome kalandusrühm (Itä-Suomen kalatalousryhmä) Kerimäkist.

21.10 andis Jõesuus, Võrtsjärve Külustuskeskuses MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevjuht ütevaate MTÜ tegevustest ja projektide taotlemise seisust.
22.10 külastati Valma kaluriküla ja kale ehitamist.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Loodud on uus kalanduse teabe-, info- ja koolituskeskus

Eesti kalandussektoris on seni puudunud ühtne nõustamis- ja teabesüsteem, kuhu pöördudes saaks ranna- või traalikalur, kala töötlemisega tegelev väike- või mikroettevõtja, kala- või vähikasvataja erialast või ettevõtlusalast nõu.

Seetõttu loodi TÜ Eesti Mereinstituudi kalabioloogia ja kalanduse osakonna juurde kalanduse teabekeskus (www.kalateave.ee).

Pildil: teabekeskuse kontor Pärnus

Teabekeskus alustas tööd aprillis 2011 eesmärgiga saada erinevaid osapooli ja institutsioone siduvaks ja koostööd soodustavaks keskuseks. Koostööd arendatakse kalanduse erialaorganisatsioonidega (liidud, tegevusgrupid, tootjaorganisatsioonid), kalandusega seotud riigiasutustega (ministeeriumid), koolitus- ja teadusasutustega (ülikoolid, instituudid, kutseõppeasutused), nõuandvate organisatsioonidega (EAS ja maakondlikud arenduskeskused, Kodukant, konsulentide ühing, jt) ja rahvusvaheliste partneritega.

Osapoolte erinevates vormides vastastikune koostöö võimaldab parimat võimalikku informeeritust otsuste tegemiseks. Selle tulemusena peaksid sektoris tegutsevad ettevõtted suutma säästlikumalt majandada, tehes teadmispõhisemaid ja jätkusuutlikkusele suunatud otsuseid. Teiselt poolt pakub koostöö kalandusega seotud sektoritele (nt jaemüük, ettevõtted, kindlustused, pangad, ülikoolid, avalikkus laiemalt) informeeritust kalanduses toimuvast.

Kalanduse teabekeskus

www.kalateave.ee

Allikas: Kalanduse teabekeskus

3.10 2011

Algas kalandussektori tööjõuvajadusi kaardistav uuring

Põllumajandusministeeriumi tellimusel viiakse läbi uuring „Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris“.

Uuring viiakse läbi eesmärgiga kaardistada kalandusvald-konna tööjõuvajadus, mis oleks aluseks valdkonna täiendus-, ümber- ja tasemeõppe kooli-tuskavade väljatöötamisel.

"Eestis on keskmine kaluri vanus väga kõrge - 50 ja rohkem aastat. Samuti on kalandusalase taseme- ja täiendõppe võimalused viimase 10 aastaga kahanenud, seega noorte tööjõu pealekasv on kasin," selgitas olukorda Eve Külmallik Põllumajandusministeeriumist.

Külmallik lisas, et seni puudub ka majanduslikel kaalutlustel põhinev kalandushariduskontseptsioon, millises mahus ja millisel tasemel kalandusspetsialiste peaks riik ette valmistama.

Algava uuringu käigus selgitatakse välja, millise haridusega tööjõudu kasutatakse kalandussektoris, kui palju ja millise hariduse ning kvalifikatsiooniga inimesi Eestis vajatakse lähiajal ja pikas perspektiivis. Tulemuste väljaselgitamiseks küsitletakse kalureid, erialaliite, kalakasvatajaid, kalapüümis- ja tootjaid, kaubandusettevõtteid, kalatöötajaid, riigiasutusi ja kutse- ning kõrghariduse andjaid.

Uuringu viib läbi OÜ Eesti Uuringukeskus Euroopa Kalandusfondi rakenduskava 2007-2013 raames. Uuring valmib jaanuariks 2012.

Allikas: [Kalurileht](#)
13.10.2011

«Praeguses seisus oleks muidugi mõistlik, et kalureid oleks vähem, sest saadav tulu ei toida neid ära,» tõdeb Eesti Maaülikooli limnoloogiakeskuse juhataja Ain Järvalt. «Ainult kalapüügist elamine oleks võimalik, kui asustamine kasvaks kordi.»

Tänavu kevadel lasti Võrtsjärve umbes 550 000 mõnesentimeetrist klaasangerjat ning sügisel umbes 150 000 kasvanduses 10–15-sentimeetriseks nuumatud angerjat. Viimased on küll kaks korda kallimad, kuid peaksid 55-sentimeetrisest püügikõlblikkuse alampiirist aasta varem üle kasvama.

Ain Järvalt uuringuandmete järgi kannataks euroopa angerja toidubaas vabalt välja üheksa miljoni maimu iga-aastase sissetoomise ehk umbes kümme korda praegusest rohkem. Oleks ainult raha. Ja siin on jää hakanud sulama.

Tänavusügisese ettekasvatatud angerja asustamise maksis kinni Euroopa Kalandusfond. Nimelt usub fond, et Eestis on täidetud Euroopa Komisjoni nõue tagada vähemalt 40 protsendi täiskasvanud angerjate väljapääs kudealale, Atlandi ookeani lääneosas paiknevasse Sargasso merre.

Aastakümneid arvati, et Võrtsjärv ning teised siseveekogud on euroopa angerjale lõks, kus parim võimalus on surra 15–20 aasta vanuselt Sargasso merre pürgides Jaanlinna hüdroelektrijaama turbiini labade vahel, tõenäosem aga poole nooremalt kaluri mõrras või haugi kõhus.

Üsna värsked limnoloogiakeskuse andmed aga kinnitavad, et angerjad pääsevad läbi turbiinide. Ja mitte veriseks rapitult, vaid täiesti tervelt. Ain Järvalt on käinud välja uskumatult ilusana kõlava arvu – 70 protsenti. See tähendab ligikaudu 150 000 suguküpset angerjat aastas.

Liiga ilus, et olla tõsi

1973. aastal allkirjastati Washingtonis rahvusvaheline konventsioon, ingliskeelse lühendina CITES, mis käsitleb ohustatud liikidega kauplemist. CITESi Eesti teaduskomitee esimees, euroopa naaritsa populatsiooni taastamist juhtiv zooloog Tiit Maran kahtlustab, et angerjate asustamine Eesti siseveekogudesse pigem kahjustab populatsiooni kui tugevdab.

Bioloogid on ühel meelel, et euroopa angerja arvukus on vähenenud katastroofiliselt – viimase paarikümne aastaga vähemalt 20 korda, paiguti lausa sada korda.

Maran mõonab, et angerjate läbipääs Jaanlinna hüdroelektrijaama lüüsis on fakt, kuid mitte määrav, hinnates ümberasustamise mõju liigile tervikuna. Määravaim on Marani hinnangul klaasangerjate suremus väljapüügil ja Eestisse transportimisel, täiskasvanud angerjate väljapüügi kogumaht ning hukkumine elektrijaama turbiinilabade vahel.

«Üksikisendid pääsevad sealt läbi, aga ma ei ole aru saanud, kust on tulnud see 70 protsenti,» kahtleb Maran. «Sellisel juhul peaks looduslik suremus olema ainult 30 protsenti. See lihtsalt ei saa olla nii väike.»

Tiit Marani sõnul taandub kogu küsimus sellele, kas angerjat Eesti järvedesse asustades ja lühiajalist majanduslikku kasu saades aidatakse euroopa angerja kui liigi väljasuremist kiirendada.

«Rootsi tahab angerja kaitse alla võtta, selle peale mõtlevad paljud teisedki maad,» räägib Maran. «Eestis võiks olla sellekohast diskussiooni, praegu on teema sordiini all.»

Marani sõnul oleks vale vaadelda eraldi näiteks Prantsusmaa ja Itaalia või Eesti ja Rootsi magevetes suurema osa elust veetvaid angerjaid. Kui liik on hävimisohus, vastutab Eesti teistega võrdselt, kuigi meil toidulauale pütavate või muul viisil surmatavate angerjate kogus võib näida marginaalne.

«Põhiküsimus on, kas angerjate suremus on väiksem, kui neid ei asustata inimese käega, vaid nad tulevad ise mööda jõgesid üles,» arutleb Maran. «Tuginedes oma CITESi kolleegide väidetele, saan öelda, et on igal juhul väiksem.»

Arvud kõnelevad selgelt

Ain Järvalt rõhub eeskätt seitsme raadiomärgisega angerjaga tehtud katsele. Angerjad lasti 2007. aasta lõpul Narva jõkke hüdroelektrijaamast ülesvoolu ning raadiosignaali järgi fikseeriti nende jõudmine teisele poole turbiini. Kahe kuu jooksul püüti angerjaist kolm enne Soome lahte jõudmist kinni Narva jõest, üks järgmisel aastal Sõrve poolsaare lähistel.

«Kokku on meie endi poolt Narva jõe vesikonnas märgistatud angerjatest praeguseks Taani väinadest kinni püütud neli,» räägib Järvalt. «Lisaks allpool Ivangorodi paisu jões ja piki põhjarannikut kuni Sõrve tipuni veel kümme-kolme märgisega angerjat.»

Märgistatud angerjate väljapüük võib väikese koguarvu tõttu tunduda ebaoluline, möönab Järvalt, kuid toonitab, et kuna Jaanlinna paisust allavoolu kasutatakse nakkevõrke, mitte mõrdu, on angerja püümisel sattumine loomulikult harukordne.

Järvalt lisab ümberasustamise õigustuseks, et Euroopas on lugematul arvul jõesüsteeme, kuhu väike angerjas siseneb, kuid kus inimese ehitatud paisud tal tee sulgevad.

«Kui ümberasustamisest üldse loobuda, jääks angerjale avatud jõesüsteemid Euroopa lääneosas, kus sobivat suureks kasvamise keskkonda – peamiselt järvi – polegi piisavalt,» selgitab Järvalt.

«Tegelikuses oleks suurem palju suurem kui ümberasustamisel ja väljatulek rändangerjana oleks hoopis tagasihoidlikum,» lisab ta.

Tiit Maran tõdeb, et kui lõviosa maimu püütakse tõesti suurte hüdroelektrijaamade paisude alt, on see argument ümberasustamise poolt. Samas toob Maran vastuargumendi: kunstlik ümberpaigutamine ajab paigast angerja bioloogilise kompassi, mis teeb tema tagasijõudmise Sargasso merre peaaegu võimatuks.

«On pikk nimistu teadusartikleid, mis käsitlevad Läänemerd kui lõksu, kust angerjad enam välja ei pääse,» lisab Maran.

Järvalt pareerib: üleeuroopalise angerjate satelliitmärgistuse projekti viimased tulemused näitavad selgelt, et pole absoluutselt mingit vahet n-ö metsiku ja asustatud angerja tagasirände vahel: ei teekonna koordinaatides, ööpäeva jooksul sügavuste muutuses ega ka liikumiskiiruses.

«Miljonite aastate jooksul liigi mälusse kodeeritud kudemiskohta ja rändeteekonda pole võimalik ümberasustamise ega paarikuulise kasvatusesega ära võtta,» leiab Ain Järvalt.

Täit tõde ei tea keegi

Keskkonnaministeeriumi kalavarude osakonna juhataja Ain Soome tõdeb, et angerja ülivarjatud eluviisi pärast ei õnnestu täit tõtt tema kehva käekäigu põhjuste kohta selgitada veel niipea, kui üldse kunagi. Üheks põhjuseks on pakutud näiteks hoovuste suuna muutust, aga ilmselt on kahjustavaid mõjureid terve hulk.

«On tõesti teadlasi, kes arvavad, et angerjad Läänemerest Sargasso merre ei jõua,» tunnistab Ain Soome. «Aga praegu saame lähtuda uuringuist, mis on tõestanud, et märgistatud angerjad jõuavad vähemalt Taani väinadeni välja.»

Soome rõhutab, et euroabi ei lähtu siiski usust, nagu aitaks noorangerjate asustamine Võrtsjärve ja nelja väiksemasse järve liigi mõõnast välja. Pigem usutakse, et selline inimese sekkumine liigi hävimist ka ei kiirenda, sest kudema pääseb neid Eestist rohkem, kui välja püütakse.

Allikas: [Tartu Postimees](http://Tartu.Postimees)
18.10.2011

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Toetab Euroopa Liit

Juhan Aare kalafilm sai lõpuks valmis

Üle nelja aasta tagasi põllumajandusministeeriumi tellitud õppefilm kalandustrategiast sai lõpuks valmis ja on vaadatav ka internetis.

Põllumajandusministeerium sai möödunud nädalal Juhan Aarelt kätte filmi «Eesti kuldkalakesed. Eesti kalandustrategia 2007-2013», viimasena kohendati selle kaaneümbrist.

Uus film on vaadatav ka põllumajandusministeeriumi [kodulehelt](#).

Filmi paljundati kokku 500 eksemplari. «Möeldud on jagada seda Eesti kalandusvõrgustiku kohalikele tegevusgruppidele (kokku 8), kalandusvaldkonna esindusorganisatsioonidele, väliskülalistele, aga ka erialastel seminaridel ja konverentsidel,» ütles ministeeriumi avalike suhete osakonna juhataja Janika Salev.

Näiteks läks juba 200 DVD-d filmiga teele Brüsseli poole, kus toimub novembri alguses enam kui 300 osavõtjaga konverents kalanduspiirkondade jätkusuutlikust arengust. «Lisaks filmile panime sinna kaasa ka ministeeriumi poolt väljaantavad Eesti kalandussektorit tutvustavad faktilehed,» lisas Salev.

Aare filmisaaga sai alguse 2007. aasta kevadel, kui ministeerium sõlmis Euroopa kalandustrategiat tutvustava õppefilmide valmistamiseks lepingu Juhan Aarele kuuluva OÜga Eesti Kulturfilm. Aasta hiljem telliti täiendava lepinguga lisatöid. Ligi 415 000 krooni maksti Aare firmale ära ja film pidi valmima sama aasta suvel, kuid ehkki film ise saadi mullu oktoobris kätte, tuli ministeeriumil veel terve aasta sellega tegeleda, autorile saadeti seda tagasi kärpimiseks, tõlke kvaliteedi parandamiseks, kaaneümbrise kujundamiseks jne.

Möödunud aasta sügisel tuvastas põllumajandusministeeriumis korraldatud OÜga Eesti Kulturfilm sõlmitud lepingutega seonduvalt, et ministeeriumis esines vajakajäämisi nii lepingutele eelnenud hanke korraldamisel kui lepingujärgsete tööde ülevõtmisel. Juhtunuga seotud inimesed lahkusid ministeeriumist.

Allikas: [Postimees](#)

25.10.2011

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Elektroniilise kuukirja väljaandja:

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Viljandi maakond

Viiratsi vald, Valma küla 70121

www.vortskalandus.ee

+372 529 8561

jaanika@vortsjarv.ee

Toimetaja:

Kertu Kikkas

kertukikkas@gmail.com

Tegevjuhi assistent